

Budgetanalyse af model for mængderegulering på Sundheds- og Omsorgsområdet

26/2868 Åben Sag

Sagsgang

SPO

Sagsfremstilling

Med denne sag forelægges Sundheds- Pleje- og Omsorgsudvalget hovedkonklusionerne fra budgetanalysen af model for mængderegulering på Sundheds- og omsorgsområdet. Analysen er udarbejdet som led i budgetaftale 2026–2029, hvor forligspartierne bestilte en række budgetanalyser med det formål at tydeliggøre strukturelle greb, der kan bidrage til tilpasning af kommunens service og økonomi frem mod budgetforhandlingerne for 2027.

Budgetanalyserne skal tage udgangspunkt i strukturelle greb med et økonomisk fordelagtigt sigte. Det kan enten være forslag, der bidrager til en reduktion af driftsudgifterne på serviceområderne, eller initiativer, der understøtter vækst og øgede indtægter for Norddjurs Kommune. Fælles for analyserne er, at de skal forholde sig til eventuelle påvirkninger af bosætning og udvikling.

I forbindelse med budgetanalysen har Norddjurs Kommune tilknyttet ekstern bistand fra analysefirmaet Index100, der har gennemført et eftersyn af den eksisterende mængdereguleringsmodel på Sundheds- og Omsorgsområdet, og udarbejdet et udkast til en ny model.

Bo Panduro, Partner ved Index100, vil deltage under punktet for at præsentere udvalget for konklusioner fra eftersynet og overvejelser i forbindelse med udarbejdelse af en ny mængdereguleringsmodel.

Analysens baggrund og formål

Budgetanalysen blev besluttet på kommunalbestyrelsens møde den 9. december 2025.

Formålet med mængdereguleringsmodellen på Sundheds- og Omsorgsområdet er at sikre, at områdets budget reguleres på baggrund af den demografiske udvikling i kommunen, således at der ikke sker ændringer i det generelle serviceniveau, som ikke er resultatet af politiske prioriteringer.

Da antallet af ældre borgere i Norddjurs Kommune generelt er stigende over flere år, bevirker mængdereguleringsmodellen at der over tid tilføres mere budget til Sundheds- og Omsorgsområdet. Analysen af mængdereguleringsmodellen gennemføres for at undersøge om den eksisterende model fortsat sikrer en retvisende regulering af Sundhed- og Omsorgsområdets budgetramme, og om der er mulighed for at styrke præcisionen ved at overgå til en ny model.

Eftersynet af mængdereguleringsmodellen blev gennemført af Index100 med materiale og sparring leveret af forvaltningen. Index100 har bl.a. undersøgt om de principper der ligger til grund for modellen er rigtige, og om beregningsmetoder er præcise og driftssikre.

Eftersynet inkluderede foruden mængdereguleringsmodellen på Sundheds- og Omsorgsområdet, også modellerne på Børne- og Ungeområdet. På baggrund af eftersynets konklusioner har forvaltningen bedt Index100 om at udarbejde et udkast til en ny mængdereguleringsmodel på Sundheds- og Omsorgsområdet til brug for budgetlægningsprocessen for budget 2027-2030.

Hovedresultater

Index100 vurderede på baggrund af eftersynet blandt andet at beregningerne i de eksisterende mængdeberegningsmodeller har været teknisk korrekte ud fra de opstillede principper, og at modellerne er driftssikre og administreres systematisk. Der bliver dog samtidig foreslået flere muligheder for at styrke metodik og præcision i modellerne, disse vedrører blandt andet:

- Et nyt beregningsprincip – De nuværende mængdeberegningsmodeller anvender et ”marginalændringsprincip”, hvor budgetreguleringen beregnes ud fra ændringen i antal borgere ift. den seneste befolkningsprognose. Det vurderes at det kan styrke præcision og gennemsigtighed i modellen at overgå til et ”totalberegningssprincip”, hvor det samlede variable budget genberegnes på baggrund af årets befolkningsprognose, og ikke kun ændringen i antallet af borgere.
- Opdeling i flere aldersgrupper – Det vurderes at det kan styrke træfsikkerheden i modellen at anvende flere aldersgrupper i beregningen.
- Opdeling af modellen i delområder – Det vurderes at det kan styrke træfsikkerheden, hvis modellen opdeles i flere budgetmæssige delområder (f.eks. Hjemmepleje, sygepleje, plejecentre og hjælpemidler).

- Gennemgang af fordeling af faste og variable udgifter – I mængdeberegningsmodeller fordeles budget i henholdsvis faste og variable andele. Faste andele formodes ikke at blive påvirket af den demografiske udvikling, typiske eksempler inkluderer husleje, ledelse og administration. Variable udgifter formodes derimod at ændre sig med den demografiske udvikling, løn til plejefunktioner i hjemme- og sygeplejen samt udgifter til hjælpemidler er typiske eksempler på variable udgifter.
- Implementering af sund aldring – Sund aldring skal i denne sammenhæng forstås som en forventning om at ældre på et givent alderstrin i gennemsnit år for år opnår en længere levetid, og at plejebehov tilsvarende udskydes. Effekten af at indarbejde sund aldring i mængdereguleringsmodellen vil derfor være at reguleringen vil være mindre end i en model der ikke inkluderer sund aldring.

Forvaltningen vurderer at der er mulighed for at foretage forbedringer til den nuværende model, der blandt andet kan bidrage til at skabe mere præcision og gennemsigtighed i modellen.

Den nye mængdereguleringsmodel vil fortsat øge budgettet på ældreområdet i takt med, at antallet af ældre stiger. Men stigningen vil være knap så høj som i den nuværende model. Det skyldes bl.a. at den nuværende model ikke tager højde for sund aldring, og fordi langt størstedelen af budgettet bliver fremskrevet. Det foreslås i den nye model, at budgettet for plejecentre undtages for mængderegulering og alene fremskrives med pris- og lønfremskrivning, fordi antallet af plejecenterpladser ændrer sig mere springvist, og ikke øges hvert år. Det vil dog betyde, at området vil skulle håndteres særskilt, og at der vil skulle tilføres ekstra midler, hvis antallet af plejecenterpladser viser sig at skulle øges.

Videre proces

Budgetanalysen og fagudvalgets behandling heraf vil indgå i det videre arbejde med Sundheds- og Omsorgsområdets mængdereguleringsmodel, der vil indgå som grundlag for budgetforhandlingerne for 2027.

På baggrund af fagudvalgets drøftelse, vil forvaltningen udarbejde forslag til beregning af mængderegulering på Sundheds- og Omsorgsområdet for budget 2027-2030, der vil blive præsenteret til behandling og godkendelse på fagudvalgets møde i juni, og Økonomiudvalgets og Kommunalbestyrelsens møder i august.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Budgetanalyserne er et led i den økonomiske politik for Norddjurs Kommune, og budgetanalyserne anvendes som udgangspunkt til brug for budgetprocessen. Denne budgetanalyse har desuden forbindelse til analysen af budgettildelingen på Sundheds- og Omsorgsområdet der vil blive udarbejdet frem mod budget 2028.

Økonomiske konsekvenser

Selve budgetanalysen har ingen direkte økonomiske konsekvenser. De overordnede økonomiske effekter af de foreslåede handlemuligheder vil blive uddybet ved præsentationen på fagudvalgets møde den 28. maj, og mængdereguleringen på baggrund af den nye model vil blive præsenteret på udvalgets møde i juni.

Lovgrundlag

Der er ikke lovkrav om at udarbejde analyser til budgettet.

Indstilling

Direktøren for Sundhed, Læring og Trivsel indstiller, at

1. fagudvalget godkender, at den nye mængdereguleringsmodel lægges til grund for mængdereguleringen til budgettet for 2027.

Bilag: